

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС 15404	29-05-2025

ДО
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДО БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА
ПРАВНИ ИНИЦИАТИВИ

от МИЛЕНА ДИМИТРОВА ПЕТЕВА-ГЕОРГИЕВА,
кандидат за заемане на длъжността „административен
ръководител-председател“ на Окръжен съд-Хасково

Относно: Отговори на въпроси, поставени от Българския институт за
правни инициативи

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ГЯУРОВА-ВЕГЕРТСЕДЕР,

Представям отговори на въпросите, поставени от Български институт
за правни инициативи:

ОБЩИ ВЪПРОСИ:

1. Смятате ли, че следва да продължи реформата в съдебната
власт след решението на КС от 26.07.2024 г. относно промените в
Конституцията на Република България, обн. в ДВ бр. 106 от 22.12.2023
г., и, ако да, - в каква посока?

Не откривам пряка обвързаност между цитираното от Вас решение на
Конституционния съд от 26.07.2024 г. и необходимостта от реформи в
съдебната система. Посоченото решение обявява за противоконституционни
част от разпоредбите в Закона за изменение и допълнение на Конституцията
на Република България, обн. В ДВ бр.106/22.12.2023 г., включително тези,
свързани с промените в глава Шеста „Съдебна власт“, но мотивите към този
акт илюстрират, че виждането за несъответствие с конституционната рамка
се основава на констатации за иззета компетентност, поради навлизане в
правомощията на Великото народно събрание (обявените за невалидни), на
процедурни несъвършенства или на липсваща нормативна хармония, която
да осигури реална и ефективна приложимост на абстрактния по същността
си юридически модел и да постигне набелязаните от законодателя цели. От
друга страна, конституционното съзвучие на коментираните изменения не е

пряко отхвърлено, напротив, то дори е потвърдено (макар и не изцяло), като критиките са насочени към избрания подход „за реконструкция“ на кадровите органи, към присъствието на институти, изцяло дублиращи вече утвърдени такива, към накърненото нормативно единство, но и към способността на промените да бъдат категоричен и устойчив израз на постигнатия обществен консенсус, т.е. решението на КС не отрича необходимостта от реформи. Взаимствайки от застъпените в това решение тези, ще отбележа, че всяка ревизия (в която и да е обществена сфера) предполага на първо място идентифициране на проблемните зони, последователност на мерките и дългосрочен дебат, почиващ върху обширен анализ на нуждаещите се от осъвременяване институти и неизлъчващ усилия за разрешаване на конкретни кризисни състояния, които далеч не синтезират присъщите за конституционна, а и за законодателна промяна обществени натрупвания.

2. Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти (от нормативен и организационен характер) за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати.

Проблемът с неравномерната натовареност е функционално свързан с прекомерната натовареност на съдилищата в големите градове (най-вече в гр. София), в които съотношението брой съдии:брой население е от една страна динамично, а от друга съществено различаващо се от това, в останалите съдебни райони. В този смисъл организационни мерки трудно биха постигнали значим и устойчив ефект, макар те да имат своите предимства – бързина, гъвкавост, навременност, но и са белязани с редица недостатъци, доколкото практиката показва използването на един механизъм – хаотично „движение“ на съдийски длъжности без ясно обозначени критерии или поне без задълбочена съпоставка на статистическата информация в актуален и исторически план. Затова считам, че по-удачният подход е нормативният и той вече се прилага – в областта на заповедните производства (очакваното централизирано разпределение); в областта на производствата, инициирани от потребители. В тази връзка уместно би било да се осмисли възможността за намаляване на производствата със задължителна (абсолютна) местна подсъдност, с оглед разширената дегитализация в документооборота, а във възможностите за кореспонденция със съда.

3. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса - смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на

всички нива в системата, а не само на т.нар. „трима големи“?

Смятам, че важният въпрос е не дали разликата във възнагражденията на магистратите в отделните нива е прекомерна, а дали тя е съответна на институционалната структура и на концептуалните виждания относно ролята на всеки съдебен орган, на възложените му от закона функции и на тяхната значимост и принос към правораздавателната дейност, т.е. дали амплитудата между най-ниското и най-високото ниво отговаря на критериите „реципрочност“ и „справедливост“. В тази връзка не намирам, че сега съществуващите различия сериозно се отклоняват от тези критерии, но това не означава, че законов механизъм за определяне на възнагражденията във всички нива на съдебната система би бил лишен от смисъл, защото именно такъв подход би обединил категориите справедливост, адекватност и баланс, а и би препятствал „разширената ножица“ при промяна (увеличение) на работната заплата чрез използване на процентния математически модел. В този смисъл вариант, съгласно който възнагражденията да бъдат определени като съотношение към това на „тримата големи“, намирам за приемлив нормативен инструмент, отчитащ институционалното разположение на съдебните органи и избягващ неразумния стойностен диапазон.

4. На 1.07.2024 г. КС на РБ излезе с решение, което обявява за противоконституционни текстовете от ЗМ и ГПК, въвеждащи задължение за провеждане на процедурата по медиация по някои видове дела. Какво е мнението Ви за прилагането/използването на процедура по медиация в рамките на висящ съдебен процес?

Медиацията е правна възможност, от която спорещите страни могат да се възползват в рамките на висящия процес. Именно защото е право, тя не следва да бъде задължително и скрепено със санкция условие за развитието на гражданското или търговско производство и в този смисъл напълно споделям изложените в решението на Конституционния съд съображения, мотивирали обявяването за противоконституционни на разискваните изменения в Закона за медиацията и в ГПК. Наред с това смятам, че медиацията е способ за неконвенционално разрешаване на правен спор и е недопустимо той да се използва като инструмент за преодоляване на един от проблемите в съдебната система – „прекомерна натовареност на съдилищата“, в какъвто смисъл е един от мотивите за законодателното изменение, чиито автори са пренебрегнали статистическата информация относно приложената досега медиационни форми и твърде „младите“, незрели обществени нагласи относно способността на споразумителните процедури да бъдат качествен и авторитетен заместител на съдебния процес.

5. През 2016 г. в ЗСВ бяха приети промени, които закрепиха законово определени параметри на съдийското самоуправление. Какво е Вашето мнение за приложението им на практика за времето на действието им? Как се реализира съдийското самоуправление в съда, в

който правораздават? Има ли необходимост от разширяване и в каква посока?

Съдийското самоуправление е важна стъпка в реформата на съдебната система, като считам, че то дава своите бавни, но изцяло положителни резултати. Реалното участие на съдиите в управлението на съда е една от преследваните чрез законодателните изменения цели и макар тя да не е леко постижима, разширените правомощия на общото събрание безспорно повишиха стойността на този орган и му придадоха облика на същински регулатор в институционалните процеси, а и на коректив при вземането на важни за колективите решения – в организационен, административен или комуникационен план. В същото време изказвам своите резерви към ролята на общото събрание в конкурсните процедури (каквито предложения вече се дискутират), защото това би дискредитирало една от неизменните за конкурсното начало характеристики – кариерното израстване да се основава на ясно разписани правила и принципи, един от които е обективната, независимата и безпристрастната оценка на притежаваните от кандидата професионални качества.

6. Вече няма общ Кодекс за етично поведение на българските магистрати. Смятате ли, че това беше по-доброто решение или кодексът трябваше да остане единен?

Ще посоча, че извън препоръките на Венецианската комисия, лично аз не открих сериозни аргументи, върху които почива решението за горепосочената диференциация и затова категоричен отговор на въпроса – това по-добрият модел ли е, не съм в състояние да дам. В същото време считам, че проблемът с интегритета на магистратите не се корени нито в броя, нито в съдържанието на етичните кодекси, а и липсват основания за различен подход при оценката на общественото присъствие на различните категории магистрати, защото общите принципи, от които следва да се ръководи всеки от тях, са законово установени. Детайлизирането им, включително чрез дефиниране на определени етични категории, безспорно улеснява дисциплинарната дейност, но ролята на подробната регламентация като стимул за съблюдаване на етичните стандарти е по-скоро скромна.

7. Смятате ли, че Висш съдебен съвет, който е с изтекъл мандат вече повече от две години е легитимен да реализира кадрова политика по отношение на избор на административни ръководители в органите на съдебната власт (и извън „тримата големи“), особено и след решението на СЕС от 30.04.2025 г?

Считам, че проблемът е в липсващата законодателна рамка, позволяваща удължаване на мандата до избирането на нов състав на Висшия съдебен съвет. От друга страна, ограничената компетентност също не е нормативно регламентирана, т.е. „осакатяването“ на органа изглежда не по-малко тревожно и несъвместимо със закона от гледна точка на институционалната уредба в Конституцията. Какъв би бил разумният

баланс, е въпрос, на който равнището на квалификация ми в областта на конституционното право не ми позволява да отговоря.

ВЪПРОСИ КЪМ МИЛЕНА ПЕТЕВА – ГЕОРГИЕВА:

8. На стр. 2 концепцията си припомняте, че в предишните процедури за административен ръководител на ОС - Хасково СК на ВСС не избираше подкрепения от ОС на ОС - Хасково кандидат. Как си обяснявате това обстоятелство?

Не съм в състояние да дам отговор и на този въпрос. Мотивите за решенията на СК на ВСС относно кандидатите за административни ръководители на Окръжен съд-Хасково се съдържат в документираните изказвания на членовете на колегията. Единствено мога да споделя огорчението ни от отхвърлената кандидатура на подкрепения от общото ни събрание съдия.

9. На стр. 4 от концепцията Ви сочите, че многократно сте била упълномощена да се произнасяте по искания за издаване на разрешения за СРС-та. И допълвате: „В посочения период практиката по ЗСРС претърпя сериозен развой, ориентиран към завишаване на изискванията относно съдържанието на заявлението, занижаване на толерантността към непрецизна правна квалификация и към унифициране на критериите при оценката на направените искания". Бихте ли формулирали обобщено становище дали завишаването на критериите към исканията за издаване на разрешения за СРС-та е оказало положително влияние върху органите, упълномощени да правят такива? И в какво се изразяват най-честите пропуски?

Безспорно завишените критерии към съдържанието на заявленията по чл.13 от ЗСРС оказаха своя позитивен ефект – мотивацията на исканията е по-всеобхватна, конкретна, хронологично подредена и последователна и по-същественото – съпоставима с материалите по оперативното дело; видим е и стремежът към прецизиране на правната квалификация, а и към обосновката на срока, за който се иска издаване на разрешението. Разбираемо най-често срещаните пропуски са в областта на правната оценка на престъпната дейност – тя или е твърде обща, или състояща се в невъзможни нормативни конструкции, а в някои случаи (наистина редки) изобщо отсъства, като се разчита на намесата на органа по чл.15 от ЗСРС в избора на престъпен състав (при няколко предложени) или в обозначаването на такъв (когато не се сочи от заявителя). Дадените насоки от Бюрото за контрол на СРС относно допустимата съдебна интервенция в правната квалификация на оперативно разследваното престъпление при издаване на разрешението в голяма степен оказаха своето благоприятно

влияние в преодоляването на повтарящи се грешки, а постановеното от СЕС решение по дело С-349/21 допълнително и окончателно установи стандартите относно изискуемото съдържание на заявленията.

10. На стр. 22 от концепцията Ви посочвате, че обмисляте специализация на съдебните секретари по отделения, но сочите, че тази мярка е „непопулярна“. Бихте ли обяснили каква е причината за непопулярността на тази мярка?

Както съм посочила и в концепцията си, намирам, че специализацията на съдебните секретари е необходима мярка, целяща повишаване на квалификацията чрез концентриране на тази категория служители в определена материя, създаване на набор от професионални умения и натрупване на опит. Тази мярка не се приема еднозначно от всички съдии и съдебни служители и именно затова съм я дефинирала като „непопулярна“. Решението ми е да убедя мнозинството в нейната ефикасност, в прогнозата за надделяващи позитиви след прилагането ѝ, в очакването за изграждане на същински работещи екипи, които ще гарантират качествен правораздавателен продукт.

С уважение,

МИЛЕНА ПЕТЕВА – ГЕОРГИЕВА –
*И.ф. административен ръководител –
председател на ОС-Хасково*